

Infektioidentorjuntayksikkö

Kosketusvarotoimet

Kosketusvarotoimilla pyritään estämään suoraan tai pintojen kautta tapahtuva mikrobien siirtyminen potilaasta toiseen silloin, kun taudinaiheuttaja on erityisen herkästi leviävä tai hankalahoitoinen. Kosketusvarotoimissa potilaalle osoitetaan oma huone sekä oma WC ja pesutila (tai sovitaan erikseen yhteisen suihkun käytöstä). Ulkona ja kanttiinissa saa käydä edellyttäen, että potilas ymmärtää saamansa ohjeet ja osaa käyttää käsihuuhdetta huoneesta poistuessaan. Mikäli potilaan kuntoutuksen kannalta on tärkeää päästä liikkumaan laajemmin, sovitaan säännöistä tapauskohtaisesti hygieniahoitajan tai infektio lääkäriin kanssa.

Mikäli viimeisimmästä positiivisesta **MDR-mikrobin** viljelystä on kulunut vähintään vuosi ja odotettavissa on pitkä osastohoitojakso, eikä potilaalla ole pitkäaikaisia iho-ongelmia, katetria tms. vierasesinettä ja tuoreet viljelynäytteet ovat negatiiviset, voidaan neuvotella infektio lääkäriin tai hygieniahoitajan kanssa kosketusvarotoimien päättymisestä hoitajaksokohtaisesti. Liikkumisluvista ja huonejärjestelyistä sovitaan tapauskohtaisesti. Kantajuusmerkinnän poistamisesta päättää sairaalahygieneiyksikkö.

Kosketusvarotoimissa on käytössä kolme erillistä ovikorttia: A, B ja C. Ovikortti valitaan potilaan eristämissyyn mukaan. Ohjeen sivut 2 (aikuisten vuodeosastot) ja 3 (lastenosasto) ohjaavat ovikortin valinnassa.

Ovikortin oikea valinta on tärkeää, sillä se ohjaa tarkemmin sairaalahuoltajaa valitsemaan siivouksessa käytettävät siivous- ja desinfektioaineet sekä tekemään tarvittaessa kloorauksen sitä edellyttävissä tilanteissa.

HUOM! Ovikorttia B käytettäessä alleviivataan/ympäröidään ovikortin siivousohjeesta sana klooraus kun potilas on eristettynä CPE:n, VRE:n, ESBL Klebsiella pneumoniain, MDR-Pseudomonas aeruginosan, MDR-acinetobacter-baumanniiin takia tai potilas on altistunut em. moniresistenteille mikrobeille ja riskinarvioon perustuen hoidetaan kosketusvarotoimin osastolla.

Merkitse (alleviivaa/ympäröi) ovikorttiin Pyykki-kohdasta maininta Dissolvo-pussista, kun pyykki käsitellään ns. infektiopyykkinä. Infektiopyykinä syntyy, kun potilaalla on noro, täitä, syyhy, luteita tai kihomatoja sekä jos potilas on CPE- kantaja tai Candida auris kantaja tai sel-laiseksi epäilty (ulkomaan suorat sairaalasiirrot).

Lifecare-paikkakartalla kosketusvarotoimien yhteydessä käytetään **kehysvärinä punaista.**

Ovikortin valinta aikuisten vuodeosastoilla

Kosketusvarotoimia edellyttävät:	Ovikortti	Eristysaika:
Moniresistentin mikrobin (=MDR-mikrobin) kantajat: MRSA (metisilliiniresistentti Staph. aureus) VRE (vankomysiiniresistentti enterokokki) ESBL K.pneumoniae CPE (karbapenemaasia tuottavat enterobakteerit) Riskinarvioon perustuen mm. seuraavat: MDR-P.aeruginosa MDR-Acinetobacter Kts. ohje 8936 MDR- mikrobeille altistuneet ja kosketusvarotoimia vaativat tilanteet: MRSA-altistunut Muut	 A B B B B B A B	Konsultoi hygieniahoitajaa tai infektio lääkäriä.
Erittävät märkäiset haavat	A	Koko hoidon ajan
Voimakasoireinen ripuli ja/tai oksentelu (mm. epäily: Clostridium difficile, Noro)	B	2 vrk oireiden päättymisestä, noroviruksen kyseessä ollen 2 viikkoa
Syyhy ja täit	A	24 tuntia lääkityksen aloittamisesta.
RS-virusinfektio immuunipuutteilla ja pikkulapsilla	A	Vähintään 5 vrk oireiden alusta, konsultoi infektio lääkäriä tai hygieniahoitajaa
Vesirokko	A	Kunnes ihomuutokset ovat rupeutuneet. Ilmavarotoimet 6 pv ihottuman alusta tai 48 h lääkityksen aloittamisesta
Vyöruusu	A	Kunnes ihomuutokset ovat rupeutuneet
Candida auris	C	Konsultoi hygieniahoitajaa tai infektio lääkäriä
Suora sairaalasiirto ulkomailta	C	Konsultoi hygieniahoitajaa tai infektio lääkäriä

Kosketusvarotoimia edellyttävät:	Ovikortti	Eristysaika:
Virusten aiheuttamat hengitystieinfektiot (esim. influenssa, RSV, CMV, EBV, adeno)	A	Koko hoidon ajan, RSV-potilaiden kohortointi samaan huoneeseen mahdollinen.
Voimakas oireinen ripuli/oksentelu (tarttuvaksi oletettu virusten tai bakteerien aiheuttama suolistoinfektio esim. rota-,noro-, adeno- ja muut enterovirukset)	B	Koko hoidon ajan, rota- ja noroviruspotilaiden kohortointi samaan huoneeseen mahdollinen.
Märkärupi	A	24 tuntia lääkityksen aloittamisesta
Enterorokko	A	Koko hoidon ajan, potilaiden kohortointi samaan huoneeseen mahdollinen.
Vesirokko	A	Kunnes ihomuutokset ovat rupeutuneet. Kts. lisäksi Ilmavarotoimet – ohje 8927
Erittäin runsaasti erittävät märkäiset haavat	A	Koko hoidon ajan.
Syyhy ja täit	A	24 tuntia lääkityksen aloittamisesta.
Moniresistentin mikrobin (=MDR-mikrobin) kantajat: MRSA (metisilliiniresistentti Staph. aureus) VRE (vankomysiiniresistentti enterokokki) ESBL K.pneumoniae CPE (karbapenemaasia tuottavat enterobakteerit) Penisilliiniresistentti pneumokokki Riskinarvioon perustuen mm. seuraavat: MDR-P.aeruginosa MDR-Acinetobacter Kts. ohje 8936 MDR- mikrobeille altistuneet ja kosketusvarotoimia vaativat tilanteet: - MRSA-altistuneet -Muut	A B B B A B B A B	Konsultoi hygieniahoitajaa tai infektio lääkäriä.
Vastasyntyneen herpes simplex-infektio	A	Kunnes rakkulapohjat kuivuneet tai 48 tuntia lääkityksen aloittamisesta.
Gonokokin aiheuttama konjunktiviitti	A	24 tuntia lääkityksen aloittamisesta.
Candida auris	C	Konsultoi hygieniahoitajaa tai infektio lääkäriä
Suora sairaalasiirto ulkomailta	C	Konsultoi hygieniahoitajaa tai infektio lääkäriä

Huone:	1HH, oma WC ja suihkutila tai potilaan käyttöön osoitettu WC ja suihkutila
Kädet: Koskee kaikkia eristys-huoneeseen meneviä.	Käsien desinfektio Käsien pesu vedellä ja saippualla tarvittaessa.
Suojautuminen:	Kertakäyttöinen suojatakki, - käsineet ja kirurginen suu-nenäsuojus. Suojainten käyttötarve riippuu siitä mitä tehdään, esim. mikäli ei hoitokontaktia eikä kosketusta pintoihin, ei suojaimia tarvita (mm. ruokatarjottimen vienti huoneeseen).
Pyykki:	Huoneessa oma pyykkipussi, joka suljetaan siellä ja viedään jätehuoneeseen. HUOM! Syyhy-, lude-, tai- ja kihomatopotilaan pyykki pakataan huoneessa ensin Dissolvo-pussiin, joka laitetaan keltaiseen kankaiseen pyykkipussiin. Noudata pyykin käsittelyssä pesulan ohjeita.
Jätteet:	Jätteet lajitellaan voimassa olevan jäteoppaan mukaan. Jätepusstit suljetaan huolellisesti ja viedään jätehuoneeseen.
Hoitovälineet	Huonekohtaiset hoito- ja tutkimusvälineet esim.: verenpainemittari kuumemittari viiltävän- ja pistävän jätteen keräysastia käsihuuhdepullo sängynpäättyyn muuta, mitä _____ Desinfioitavat/steriloitavat välineet suoraan desinfioivaan pesukoneeseen ilman liotusta.
Ruokailu:	Normaali käytäntö.
Siivous: Sairaalahuoltaja pukeutuu: kertakäyttöinen suojatakki,- käsineet ja kirurginen suu-nenäsuojus Suojainten riisumisen jälkeen kädet desinfioidaan.	Tarvittavat välineet varataan mukaan, ettei huoneesta tarvitse poistua kesken siivouksen. Eristyshuoneet siivotaan viimeisenä huonekohtaisilla siivousvälineillä ja siivouspyyhkeillä käyttäen heikosti emäksistä puhdistusainetta. Monikäyttöiset mikrokiutupyhkeet sallittuja, lutikoiden kohdalla kertakäyttöiset siivouspyhkeet. WC- ja pesutilat käyttäen Erisan Oxy+ 2%. Eritetahrat Erisan Oxy+ 2%. Siivouksen jälkeen siivousvälineet puhdistetaan huuhteludesinfiointikoneessa. Monikäyttöiset siivouspyhkeet lähetetään pesulaan ja kertakäyttöiset laitetaan ros-kiin. Loppusiivouksen yhteydessä suihkupäät ja -letkut puhdistetaan huuhteludesinfiointikoneessa. Moniresistentit mikrobit: MRSA ja jos ESBL E.coli –kantaja tai MRSA-altistunut on eristettynä osastolla: Loppusiivouksen yhteydessä huoneen tekstiilit pestään/lähetetään pesulaan ja huoneesta pyyhitään yläpölyt.
Potilaan kuljettaminen:	Potilaalle: puhtaat potilas- ja vuodevaatteet, puhtaat siteet mahdollisille haavoille. Kuljettaja desinfioidi kätensä ennen ja jälkeen potilaan kuljetuksen. MRSA: Potilaalla lisäksi kirurginen suu-nenäsuojus tarvittaessa.

Huone:	1HH, oma WC ja suihkutila tai potilaan käyttöön osoitettu WC ja suihkutila
Kädet: Koskee kaikkia eristyshuoneeseen meneviä.	Käsien desinfektio. Suolistoinfektioissa lisäksi käsien pesu vedellä ja saippualla.
Suojautuminen:	Kertakäyttöinen suojatakki, - käsineet ja kirurginen suu-nenäsuojus. Suojainten käyttötarve riippuu siitä mitä tehdään, esim. mikäli ei hoitokontaktia eikä kosketusta pintoihin, ei suojaimia tarvita (mm. ruokatarjottimen vienti huoneeseen).
Pyykki:	Huoneessa oma pyykkipussi, joka suljetaan siellä ja viedään jätehuoneeseen. HUOM! Noro-potilaan ja CPE-kantajan pyykki pakataan huoneessa ensin Dissolvo-pussiin, joka laitetaan pesulan ohjeen mukaan keltaiseen kankaaseen pyykkipussiin. Noudata pyykin käsittelyssä pesulan ohjeita
Jätteet:	Jätteet lajitellaan voimassa olevan jäteoppaan mukaan. Jätepusit suljetaan huolellisesti ja viedään jätehuoneeseen.
Hoitovälineet	Huonekohtaiset hoito- ja tutkimusvälineet esim.: verenpainemittari kuumemittari viiltävän- ja pistävän jätteen keräysastia käsihuuhdepullo sängynpäätyn muuta, mitä _____ Desinfioitavat/steriloitavat välineet suoraan desinfioivaan pesukoneeseen ilman liotusta.
Ruokailu:	Normaali käytäntö.
Siivous: Sairaalahuoltaja pukeutuu: kertakäyttöinen suojatakki,- käsineet ja kirurginen suu-nenäsuojus Suojainten riisumisen jälkeen kädet desinfioidaan. Klooraus	Tarvittavat välineet varataan mukaan, ettei huoneesta tarvitse poistua kesken siivouksen. Eristyshuoneet siivotaan viimeisenä huonekohtaisilla siivousvälineillä ja siivouspyyhkeillä. Monikäyttöiset mikrokuitupyhkeet sallittuja, vatsatautipotilaiden huoneissa kertakäyttöiset siivouspyhkeet. Potilashuoneen, WC- ja pesutilojen päivittäis- ja loppusiivouksessa käytetään Erisan Oxy+ 2%. Eritetahrat Erisan Oxy+ 2%. Siivouksen jälkeen siivousvälineet puhdistetaan huuhteludesinfiointikoneessa. Monikäyttöiset siivouspyhkeet lähetetään pesulaan ja kertakäyttöiset laitetaan roskiin. Loppusiivouksen yhteydessä: suihkupäät ja -letkut puhdistetaan huuhteludesinfiointikoneessa, huoneen tekstiilit pestään/lähetetään pesulaan ja huoneesta pyyhitään yläpölyt. Lisäksi VRE, CPE, ESBL Klebsiella pneumoniae, MDR-Acinetobacter baumannii, MDR-Pseudomonas aeruginosa-potilaan huoneen loppusiivouksen yhteydessä tehdään WC-pytylle, pesutilan latti kaivolle ja pesutilan käsienvesualtaan viemärille klooraus: laimentamatonta Klorillia valutetaan WC-pönttöön (yläreunaa pitkin) 4 dl, lattiakaivoon 2 dl ja käsialtaaseen 1.5 dl, annetaan vaikuttaa 60 minuuttia, harjataan ja huuhdotaan. <u>Potilashuoneen ja sulkutilan siivouksen voi aloittaa Klorillin vaikutusaikana (WC:n/pesutilan ovi suljettuna). Kts. erillinen kloorausohje</u> Virus- ja antibioottiripulitapaukset: Kts. myös Vatsatautiepideemia-ohje vuodeosastoille nro 8939
Potilaan kuljettaminen:	Potilaalle: puhtaat potilas- ja vuodevaatteet, puhtaat siteet mahdollisille haavoille. Kuljettaja desinfioi kätensä ennen ja jälkeen potilaan kuljetuksen.

KOSKETUSVAROTOIMET – OVIKORTTI C

Huone:	1HH, oma WC ja suihkutila (Candida auris –kantaja/-altistunut ei sovellu tilaerityksessä hoidettavaksi eli häntä ei saa sijoittaa samaan huoneeseen muiden potilaiden kanssa)
Kädet: Koskee kaikkia eristyshuoneeseen meneviä	Käsien desinfektion lisäksi käsien vesisaippuapesu aina potilashuoneesta poistuttaessa, ja käsineiden vaihdon yhteydessä ennen aseptista toimenpidettä. Kädet desinfioidaan vesisaippuapesun jälkeen.
Suojautuminen:	Kertakäyttöinen suojatakki, - käsineet ja kirurginen suu-nenäsuojus. Suojainten käyttötarve riippuu siitä mitä tehdään, esim. mikäli ei hoitokontaktia eikä kosketusta pintoihin, ei suojaimia tarvita (mm. ruokatarjottimen vienti huoneeseen).
Pyykki	Pyykki pakataan huoneessa Dissolvo-pussiin, joka laitetaan pesulan ohjeen mukaan keltaiseen kankaaseen pyykkipussiin.
Jätteet	Jätteet lajitellaan voimassa olevan jäteoppaan mukaan. Jätepusit suljetaan huolellisesti ja viedään jätehuoneeseen.
Hoitovälineet	Huoneeseen viedään mahdollisimman vähän tavaroita. Hoidossa käytetään kertakäyttöisiä välineitä mahdollisuuksien mukaan. Desinfioitavat/steriloitavat monikäyttöiset välineet viedään suoraan desinfioivaan pesukoneeseen ilman liotusta. Potilas-/huonekohtaiset, monikäyttöiset välineet kuten verenpainemittari, kuumemittari ja pistävän viiltävä jätteen astia puhdistetaan huolellisesti (Erisan Oxy+ 5%) ennen niiden viemistä pois huoneesta.
Ruokailu	Normaali käytäntö
Siivous: Sairaalahuoltaja pukeutuu: kertakäyttöinen suojatakki,- käsineet ja kirurginen suu-nenäsuojus Suojainten riisumisen jälkeen: käsien pesu vedellä ja saippualla sekä käsien desinfektio	Tarvittavat välineet varataan mukaan, ettei huoneesta tarvitse poistua kesken siivouksen. Eristyshuoneet siivotaan viimeisenä huonekohtaisilla siivousvälineillä ja kertakäyttöisillä siivouspyyhkeillä kahdesti päivässä . (Pitkäaikaishoivassa siivoustaajuus neuvotellaan tapauskohtaisesti). Potilashuoneen, WC- ja pesutilojen päivittäis- ja loppusiivouksessa käytetään Erisan Oxy+ 5%. Eritetahrat Erisan Oxy+ 5%. Siivouksen jälkeen siivousvälineet puhdistetaan huuhteludesinfiointikoneessa. Lattiakuivaimen varsi pyyhitään Erisan Oxy + 5%-liuoksella. Loppusiivouksen yhteydessä: suihkupäät puhdistetaan huuhteludesinfiointikoneessa, huoneen tekstiilit pestään/lähetetään pesulaan, antimikrobiset väliverhot vaihdetaan ja huoneesta pyyhitään yläpölyt. WC-istuin, huoneen ja pesutilan käsienpesualtaat ja pesutilan lattiakaivo kloorataan erillisen ohjeen mukaan. Desinfektioainesiivouksen jälkeen huone, mahdollinen sulku-tila ja pesutilat / WC siivotaan vielä uudestaan tavalliseen tapaan yleispuhdistusaineella.
Potilaan kuljettaminen	Potilaan sänky (päädyt ja laidat) pyyhitään (Erisan Oxy+ 5%) ja siihen laitetaan puhtaat vuodevaatteet. Potilaalle laitetaan puhtaat potilasvaatteet ja mahdolliset haavat peitetään puhtain sitein. Kuljettaja pesee kätensä vedellä ja saippualla sekä desinfioidaan kuljetuksen jälkeen.